

Рейтинговий звіт UKTM 001-007

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ВАТ «Укртелеком»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата оновлення:	09.04.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA
Прогноз:	негативний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ВАТ «Укртелеком» за 2008 рік, а також внутрішню інформацію, надану представниками компанії у ході рейтингового процесу. Було проаналізовано інформацію щодо усіх істотних аспектів діяльності підприємства.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій підприємством, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	19.06.2008	29.12.2008	09.04.2009
Рівень довгострокового кредитного рейтингу	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується **ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Негативний прогноз рейтингів означає, що рейтинг компаній, а також їх боргових інструментів може бути знижено протягом року. Подальші рейтингові дії здійснюватимуться залежно від ступеня впливу зазначених негативних тенденцій на фінансові показники кожної конкретної компанії.

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «Укртелеком» підтримується:

- монопольним становищем на ринку фіксованого зв'язку та володінням загальнонаціональною базовою інфраструктурою, до якої мають доступ понад 10 млн. абонентів;
- зростанням ринку телекомунікаційних послуг протягом останніх років.

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «Укртелеком» обмежується:

- зниженням чистих обсягів операційних надходжень підприємства протягом останніх років;
- зростанням боргового навантаження підприємства (станом на 31.12.2008 р. співвідношення чистого боргу та FFO за підсумками 2008 року склало 3 рази);
- зменшенням попиту на послуги фіксованого телефонного зв'язку, від надання яких компанія отримує переважну частину доходу;
- залежністю підприємства від державного регулювання галузі.

Основні показники

Основні балансові показники, тис. грн.

Показник	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Активи	12 258 473	11 620 162	12 694 232	12 370 453
Основні засоби	7 560 522	8 447 343	8 988 179	9 318 478
Товарно-матеріальні запаси	369 683	330 570	431 930	427 963
Дебіторська заборгованість	922 712	907 120	984 673	921 535
Власний капітал	7 874 906	8 055 587	8 780 516	7 256 007
Банківські позики	2 740 934	2 703 181	2 680 784	3 551 330
Короткострокова кредиторська заборгованість	685 325	576 834	688 055	870 457

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

Основні показники фінансово-господарської діяльності, тис. грн.

Показник	2005	2006	2007	2008
Чистий обсяг продажів	6 606 287	6 701 157	6 808 920	6 646 257
Валовий прибуток	1 466 541	1 555 593	1 596 719	948 699
Операційний прибуток (збиток)	902 448	950 363	809 357	(125 970)
Чистий прибуток (збиток)	519 134	467 824	267 194	(1 525 522)
ЕВІТДА	1 763 079	1 830 454	1 896 788	(90 927)
Валова рентабельність, %	22,2	23,2	23,5	14,3
Операційна рентабельність, %	13,7	14,2	11,9	–
Рентабельність діяльності, %	7,9	7,0	3,9	–
Рентабельність ЕВІТДА, %	26,7	27,3	27,9	–

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

ВАТ «Укртелеком» засновано згідно з наказом Державного комітету зв'язку та інформації України від 27 грудня 1999 року №155 шляхом перетворення Українського державного підприємства електрозв'язку «Укртелеком» у відкрите акціонерне товариство відповідно до Указу Президента України від 15.06.1993 р. №210/93 «Про корпоратизацію підприємств». Юридична та фактична адреса: м. Київ, бул. Т. Шевченка, 18.

На сьогодні ВАТ «Укртелеком» є найбільшим оператором фіксованого телефонного зв'язку та лідером за кількістю клієнтів на ринку інтернет-провайдерів, надаючи послуги комутованого та некомутованого доступу.

При оновленні кредитного рейтингу рейтингове агентство розглядало показники фінансової звітності виключно ВАТ «Укртелеком».

Кредитний рейтинг боргового зобов'язання ВАТ «Укртелеком» підтримується монопольним становищем на ринку фіксованого зв'язку, а також зростанням ринку телекомунікаційних послуг протягом останніх років. Рівень кредитного рейтингу обмежується зниженням чистих обсягів операційних надходжень підприємства, зростанням боргового навантаження, зменшенням попиту на послуги фіксованого зв'язку, а також залежністю підприємства від державного регулювання галузі.

У 2008 році ринок телекомунікацій продемонстрував позитивну динаміку (+14,8%), хоча темпи його приросту були нижчі, ніж останні два роки. Найбільший приріст відбувся у складі доходів, отриманих від надання послуг мобільного та комп'ютерного зв'язку. Доходи від фіксованого зв'язку у звітному періоді скоротились, що пояснюється переважно нерентабельністю цього напрямку комунікацій, зокрема збитковістю місцевого телефонного зв'язку, які покриваються за рахунок отримання доходів від послуг міжміського, міжнародного зв'язку та інтерконнект-трафіку (взаємопідключення з операторами мобільного зв'язку). Очікується, що підвищення тарифів на послуги фіксованого (місцевого) телефонного зв'язку дозволить операторам вийти на рівень близький до собівартості надання таких послуг.

Протягом 2008 року зростання ринку мобільного зв'язку України значно сповільнилось, порівняно з попередніми роками, що стало наслідком його насичення. На сьогодні перспективними напрямками цього виду комунікацій є ширококутний інтернет-доступ та контент, а також впровадження технології нового покоління – 3G (UMTS), ліцензію на яку наразі має лише ВАТ «Укртелеком» і надає цю послугу під брендом Utel. Незважаючи на кризу, можливе подальше зростання ринку мобільного зв'язку, поруч з альтернативними послугами триватиме стимулювання голосового трафіку.

Активно протягом минулого року розвивався ринок ширококутного стаціонарного доступу до мережі Інтернет, де лідером за кількістю абонентів є ВАТ «Укртелеком» (ТМ «ОГО!»). Найближчим часом ринок продовжить своє зростання. Триває тенденція до зростання попиту на послуги IP-телефонії – засобу організації і ведення міжнародних і міжміських телефонних розмов і передачі факсів у режимі реального часу.

Таким чином, у найближчій перспективі такий продукт як «фіксований зв'язок» втрачатиме свої позиції, натомість будуть стимулюватись як традиційні, так і альтернативні види мобільного зв'язку.

За підсумками 2008 року ВАТ «Укртелеком» зменшило чисті обсяги реалізації послуг на 2,4%, порівняно з показниками 2007 року, що сталося внаслідок падіння попиту на основні види фіксованого зв'язку через посилення конкуренції з боку мобільних операторів. Загальна рентабельність послуг підприємства знизилась до 17%, проти 30% у 2006-2007 рр. Найрентабельнішими у структурі доходу залишаються комп'ютерний зв'язок, а також міжміський та міжнародний, які, однак, втрачають свої позиції.

Наслідком нерентабельності та збитковості деяких видів послуг зв'язку (близько половини сукупних доходів) стало скорочення валової рентабельності підприємства та одержання збитків від операційної діяльності. До того, через втрати на курсових різницях підприємство понесло чисті збитки обсягом 1,5 млрд. грн.

Перспективними напрямками розвитку для ВАТ «Укртелеком» є розширення широкосмугового абонентського доступу до мережі Інтернет (на 2009 рік заплановано 247 млн. грн. інвестицій), розвиток мобільної 3G-мережі (590,5 млн. грн.), а також впровадження низки нових видів зв'язку та послуг (технології доступу до Інтернет Wi-Fi, FTTB та FTTH, контент-послуги, пакетні пропозиції тощо). Загальний орієнтовний обсяг капіталовкладень на 2009 рік становить до 1 млрд. грн. Якщо підприємством не буде вжито заходів щодо оптимізації поточних витрат, у майбутньому рейтингове агентство прогнозує збиткову діяльність ВАТ «Укртелеком».

За підсумками 2008 року грошові потоки ВАТ «Укртелеком» від операційної діяльності скоротились, порівняно з попереднім роком, на 43%. Ці надходження підприємство спрямовувало на модернізацію основних фондів та розширення мереж, а також на здійснення виплат за фінансовими зобов'язаннями. Додатковим джерелом ресурсів були вільні грошові кошти на поточних рахунках компанії.

Станом на 31.12.2008 р. підприємство мало заборгованість за 5 кредитними угодами на суму 3 551,3 млн. грн., що на 32,5% перевищує заборгованість на початок року. Окрім того, компанія ще мала заборгованість за відсотковими облігаціями серії В на суму 250 млн. грн. Враховуючи, що на початку 2009 року ВАТ «Укртелеком» зареєструвало ще 2 випуски облігацій загальною номінальною вартістю 500 млн. грн. та не повністю використало наявні кредитні ліміти, боргове навантаження підприємства найближчим часом може зрости.

Варто зазначити, що більшу частину позикових коштів (99,3% від суми заборгованості станом на 01.01.2009 р.) сформовано кредитами у доларах США та євро, що в результаті подальшої девальвації гривні збільшуватиме боргове навантаження підприємства.

Протягом 2008 року підприємство одержало великі збитки через курсові різниці. Таким чином, ЕВІТДА та ЕВІТ набули від'ємних значень. Співвідношення чистого

боргу та FFO (грошового потоку від операційної діяльності до змін в оборотних активах) значно перевищило показник попереднього року і склало 3,04 рази.

Рівень ліквідності ВАТ «Укртелеком» оцінюється рейтинговим агентством як високий. Обсяг короткострокового боргу підприємства на кінець року становить 286,3 млн. грн. (з урахуванням можливої оферти за облігаціями серії В), що повністю покривається вільними грошовими коштами (672,0 млн. грн.). При цьому рівень ліквідності обмежується очікуваними капіталовкладеннями у розвиток комунікаційних мереж.

Висновки

За результатами аналізу кредитний рейтинг ВАТ «Укртелеком» підтверджено на рівні **uaA**, прогноз «негативний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу корпоративних рейтингів

Д. О. Мельник

Начальник сектору

О. І. Кучерява

Балансові дані ВАТ «Укртелеком», тис. грн.

Актив	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	276 368	112 615	247 325	227 933
Незавершене будівництво	656 862	569 103	513 825	469 156
Основні засоби:				
залишкова вартість	7 560 522	8 447 343	8 988 179	9 318 478
первісна вартість	14 073 206	15 707 159	17 131 689	18 481 020
знос	6 512 683	7 259 817	8 143 510	9 162 542
Довгострокові фінансові інвестиції:				
за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0	1 196	1 119
інші фінансові інвестиції	19 281	8 731	8 705	8 629
Довгострокова дебіторська заборгованість	23 647	14 613	14 657	13 811
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0	1 161	1 079
Гудвіл	330 662	225 927	226 378	226 378
Інші необоротні активи	90	91	90	80
Усього за розділом I	8 867 432	9 378 423	10 001 516	10 266 663
II. Оборотні активи				
Запаси:				
виробничі запаси	361 404	325 741	429 253	403 791
поточні біологічні активи	1	1	1	1
незавершене виробництво	206	0	0	65
готова продукція	4 006	3 138	1 400	1 812
товари	4 066	1 690	1 276	22 294
Векселі одержані	1 219	9	9	9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	724 533	760 467	786 929	796 348
резерв сумнівних боргів	171 198	223 268	95 106	119 034
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	30 119	961	1 522	1 938
за виданими авансами	82 767	47 818	109 004	72 119
з нарахованих доходів	0	5 223	8 176	9 076
Інша поточна дебіторська заборгованість	60 427	78 030	64 376	28 234
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національній валюті	538 475	278 115	491 958	337 856
в іноземній валюті	1 468 060	679 468	724 603	334 153
Інші оборотні активи	67 143	52 207	67 540	78 599
Усього за розділом II	3 342 426	2 232 867	2 686 047	2 086 295
III. Витрати майбутніх періодів	48 615	8 873	6 669	17 344
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0	0	151
Баланс	12 258 473	11 620 162	12 694 232	12 370 453

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

Балансові дані ВАТ «Укртелеком» (продовження таблиці), тис. грн.

Пасив	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
I. Власний капітал				
Статутний капітал	4 681 562	4 681 562	4 681 562	4 681 562
Пайовий капітал	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал	64 503	64 100	567 535	567 785
Інший додатковий капітал	2 450 355	2 653 516	2 866 573	3 121 619
Резервний капітал	153 287	183 782	209 452	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	709 666	657 093	455 394	(1 337 771)
Неоплачений капітал	0	0	0	0
Вилучений капітал	184 466	184 466	0	0
Усього за розділом I	7 874 906	8 055 587	8 780 516	7 256 007
II. Забезпечення наступних витрат і платежів				
Забезпечення виплат персоналу	0	0	103 514	113 811
Інші забезпечення	10 809	27 710	21 848	40 867
Цільове фінансування	141 006	140 916	140 814	0
Усього за розділом II	151 815	168 626	266 176	154 678
III. Довгострокові зобов'язання				
Довгострокові кредити банків	2 688 983	2 696 767	2 652 056	3 526 648
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	700 169	30 694	484	250 431
Відстрочені податкові зобов'язання	23 030	5 029	13 187	4 661
Інші довгострокові зобов'язання	11 529	14 939	191 706	188 522
Усього за розділом III	3 423 712	2 747 429	2 857 433	3 970 262
IV. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	51 951	6 415	28 728	24 682
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	623	1 480	271	1 508
Векселі видані	508	506	11	64
Кредиторська заборгованість за товари	469 671	233 773	398 065	465 286
Поточні зобов'язання за розрахунками:				
з одержаних авансів	52 005	83 992	107 002	89 803
з бюджетом	36 893	133 270	53 253	71 560
з позабюджетних платежів	217	19 900	20 011	20 034
зі страхування	30 933	26 411	32 726	42 854
з оплати праці	92 929	75 830	74 821	97 945
з учасниками	1 547	1 672	1 895	81 403
Інші поточні зобов'язання	42 397	41 624	56 373	47 354
Усього за розділом IV	779 673	624 873	773 156	942 493
V. Доходи майбутніх періодів	28 367	23 646	16 951	47 013
Баланс	12 258 473	11 620 162	12 694 232	12 370 453

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

Дані звіту про фінансові результати ВАТ «Укртелеком», тис. грн.

Стаття	2005	2006	2007	2008
I. Фінансові результати				
Дохід від реалізації продукції	7 785 560	7 894 430	8 039 226	7 890 164
Податок на додану вартість	1 179 268	1 193 263	1 221 378	1 215 054
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	0	0	0	1 830
Інші вирахування з доходу	6	10	8 928	27 023
Чистий дохід від реалізації продукції	6 606 287	6 701 157	6 808 920	6 646 257
Собівартість реалізованої продукції	5 139 746	5 145 564	5 212 201	5 697 558
Валовий прибуток (збиток)	1 466 541	1 555 593	1 596 719	948 699
Інші операційні доходи	1 553 160	1 014 564	468 311	755 298
Адміністративні витрати	340 007	336 761	359 217	404 256
Витрати на збут	73 941	78 802	534 132	770 484
Інші операційні витрати	1 703 305	1 204 231	362 324	655 227
Фінансові результати від операційної діяльності:				
прибуток (збиток)	902 448	950 363	809 357	(125 970)
Доход від участі в капіталі	2 921	3 214	0	0
Інші фінансові доходи	181 651	154 552	115 852	90 809
Інші доходи	91 237	124 949	68 946	330 541
Фінансові витрати	153 892	282 282	290 373	246 336
Витрати від участі в капіталі	0	0	0	77
Інші витрати	206 048	272 151	127 988	1 578 427
Фінансові результати до оподаткування:				
прибуток (збиток)	818 317	678 645	575 794	(1 529 460)
Податок на прибуток (дохід з податку на прибуток)	299 486	210 181	307 794	(8 526)
Фінансові результати від звичайної діяльності:				
прибуток (збиток)	518 831	468 465	268 000	(1 520 934)
Надзвичайні доходи	595	178	217	205
Надзвичайні витрати	293	819	1 023	4 793
Чистий прибуток (збиток)	519 134	467 824	267 194	(1 525 522)
II. Елементи операційних витрат				
Матеріальні затрати	533 571	554 936	565 030	675 605
Витрати на оплату праці	1 580 302	1 751 149	1 896 147	2 272 388
Відрахування на соціальні заходи	565 427	611 582	672 465	810 118
Амортизація	972 218	1 024 720	1 147 279	1 287 594
Інші операційні витрати	2 150 830	1 955 053	2 004 208	2 127 941
Разом	5 802 349	5 897 440	6 285 129	7 173 646

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

Дані звіту про рух грошових коштів ВАТ «Укртелеком», тис. грн.

Стаття	2006		2007		2008	
	надходження	видаток	надходження	видаток	надходження	видаток
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності						
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	678 645	–	575 793	–	–	1 529 460
Коригування на:						
амортизацію необоротних активів	1 024 720	x	1 147 279	x	1 287 594	x
збільшення (зменшення) забезпечень	16 811	–	97 651	–	29 327	–
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	–	6 189	–	6 384	–	162 333
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	–	10 564	–	56 810	1 157 154	–
Витрати на сплату відсотків	282 282	x	290 373	x	246 336	x
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	1 985 706	–	2 047 902	–	1 028 618	–
Зменшення (збільшення):						
оборотних активів	279 942	–	130 638	–	59 342	–
витрат майбутніх періодів	39 743	–	2 203	–	–	10 675
Збільшення (зменшення):						
поточних зобов'язань	–	110 247	126 957	–	92 182	–
доходів майбутніх періодів	–	4 721	–	6 695	30 062	–
Грошові кошти від операційної діяльності	2 190 423	–	2 301 005	–	1 199 529	–
Сплачені:						
відсотки	x	276 888	x	286 836	x	243 389
податки на прибуток	x	141 199	x	354 449	x	13 109
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	1 772 337	–	1 659 720	–	943 031	–
Рух коштів від надзвичайних подій	–	65	–	206	–	499
Чистий рух коштів від операційної діяльності	1 772 272	–	1 659 514	–	942 532	–
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності						
Реалізація фінансових інвестицій	45 408	x	1 128	x	–	x
Реалізація необоротних активів	8 474	x	5 759	x	–	x
Отримані відсотки	79 553	x	5	x	74 884	x
Отримані дивіденди	39	x	25	x	–	x
Інші надходження	67 885	x	28 991	x	16 398	x
Придбання необоротних активів	x	2 016 548	x	1 774 256	x	1 301 174
Інші платежі	x	57 838	x	4 905	x	2 476
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	–	1 873 028	–	1 743 253	–	1 212 368
Рух коштів від надзвичайних подій	–	566	–	169	31	–
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	–	1 873 594	–	1 743 422	–	1 212 337

Джерело: ВАТ «Укртелеком»

Дані звіту про рух грошових коштів ВАТ «Укртелеком» (продовження таблиці), тис. грн.

Стаття	2006		2007		2008	
	надходження	видаток	надходження	видаток	надходження	видаток
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності						
Надходження власного капіталу	–	x	688 328	x	–	x
Отримання позики	53 788	x	15	x	489 724	x
Інші надходження	448	x	82 190	x	11	x
Погашення позик	x	764 319	x	58 042	x	543 046
Сплачені дивіденди	x	243 625	x	153 996	x	1 462
Інші платежі	x	111	x	221 991	x	382 307
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	–	953 818	336 504	–	–	437 080
Чистий рух коштів за звітний період	–	1 055 141	252 596	–	–	706 885
Залишок коштів на початок року	2 006 535	–	957 583	–	1 216 561	–
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	6 189	–	6 382	–	162 333	–
Залишок коштів на кінець року	957 583	–	1 216 561	–	672 009	–

Джерело: ВАТ «Укртелеком»